

ПРОЕКТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

_____ м. Київ

№ _____

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України

Про затвердження ліцензійних умов
надання освітніх послуг у сфері вищої освіти

З метою вдосконалення системи вимог до ліцензування підготовки фахівців з вищою освітою різних освітньо-кваліфікаційних рівнів

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Ліцензійні умови надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, що додаються.
2. Директору департаменту вищої освіти та ліцензування забезпечити подання цього наказу в установленому законодавством порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Вважати такими, що втратили чинність Ліцензійні умови надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України № 847 від 24 грудня 2003 року, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 19 січня 2004 року за № 75/8674.
4. Затверджені цим наказом Ліцензійні умови надання освітніх послуг у сфері вищої освіти набувають чинності з 1 вересня 2014 року.
5. Розгляд ліцензійних справ, які подані до набрання чинності цим наказом, здійснюється відповідно до раніше діючих Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти. У цей період Концепції діяльності за заявленим напрямом (спеціальністю) приймаються без погодження Радою Міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями.
6. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Міністр

С. М. Квіт

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки України
від _____ 2014 № _____

**Ліцензійні умови
надання освітніх послуг у сфері вищої освіти**

I. Загальні положення

1.1. Ці Ліцензійні умови розроблені відповідно до Законів України "Про освіту", "Про ліцензування певних видів господарської діяльності", "Про вищу освіту", постанови Кабінету Міністрів України від __ ____.20__ № ____ "Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг".

1.2. Ці Ліцензійні умови визначають мінімальні вимоги до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу вищого навчального закладу.

II. Нормативи та вимоги

2.1. Нормативи для підготовки фахівців з вищою освітою відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів (денна форма навчання):

Назва показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) за освітньо-кваліфікаційними рівнями			
	Молодший спеціаліст	Бакалавр	Спеціаліст	Магістр
1	2	3	4	5
1. Загальні вимоги				
1.1. Розроблений та затверджений колегіальним органом ВНЗ Стратегічний план розвитку та вдосконалення освітньої послуги з урахуванням потреб ринку праці та освітніх прагнень громадян¹.	+	+	+	+
1.2. Заявлений ліцензований обсяг (денна / вечірня / заочна / дистанційна / екстернатна форми навчання)				

¹ У межах одного Стратегічного плану можуть бути визначені напрями розвитку та вдосконалення освітньої діяльності з одного або декількох напрямів підготовки, спеціальностей у межах однієї галузі знань, для міждисциплінарних та трансдисциплінарних програм підготовки магістрів – навчального закладу.

2. Кадрове забезпечення навчально-виховного процесу				
2.1. Відповідальний за підготовку фахівців підрозділ				
2.1.1. У навчальному закладі створено відповідальний за підготовку фахівців підрозділ, який за кваліфікаційним рівнем та чисельністю працівників за основним місцем роботи відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту»:	предметна (циклова) комісія	кафедра	кафедра	кафедра²
2.1.2. Керівник відповідального за підготовку фахівців підрозділу має кваліфікаційний рівень за відповідною або спорідненою спеціальністю:	вищу категорію або науковий ступінь	науковий ступінь та вчене звання	науковий ступінь та вчене звання	науковий ступінь та вчене звання
2.1.3. Кожний працівник відповідального за підготовку фахівців підрозділу бере участь у наукових дослідженнях та звітує про їх результати		+	+	+
2.1.4. Відповідальний за підготовку фахівців підрозділ має програму професійного розвитку персоналу та забезпечує відповідну до неї частку молодих працівників	+	+	+	+
2.2. Виконання навчального плану				
2.2.1. Лекції з навчальних дисциплін проводять викладачі з високим рівнем науково-теоретичної підготовки (мінімальний процент від визначеної навчальним планом кількості годин):				
а) які мають науковий ступінь та/або вчене звання		60	60	60
б) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора		10	20	30
в) які мають вищу категорію або педагогічне звання, або науковий ступінь	25			

² Для реалізації міждисциплінарних та трансдисциплінарних програм підготовки магістрів можуть створюватись **центри міждисциплінарної (трансдисциплінарної) підготовки, навчально-наукові лабораторії, проектні групи** тощо, які мають відповідати вимогам пп. 2.1.2.-2.1.4. цих Умов.

2.2.2. Лекції з навчальних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки проводять викладачі, які є визнаними професіоналами з досвідом (мінімальний процент від визначеної навчальним планом кількості годин) ³ :				
а) дослідницької, управлінської або інноваційної роботи за фахом				20
б) практичної роботи за фахом	20	20	20	
2.2.3. Лекції, практичні, семінарські та лабораторні заняття проводять, курсовими та дипломними роботами (проектами) керують викладачі, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні три роки ^{4 5} :	принаймні трьох з умов 2.2.3.1-2.2.3.20	принаймні трьох з умов 2.2.3.1-2.2.3.17	принаймні трьох з умов 2.2.3.1-2.2.3.17	принаймні трьох з умов 2.2.3.1-2.2.3.10
2.2.3.1. наявність наукової публікації іноземною мовою у рецензованих закордонних виданнях				
2.2.3.2. наявність п'яти наукових публікацій у фахових вітчизняних виданнях (авторських свідоцтв, патентів)				
2.2.3.3. видання навчального посібника (підручника) (у разі співавторстві з фіксованим власним внеском)				
2.2.3.4. керівництво (консультування) здобувача, який одержав диплом про присудження наукового ступеня				
2.2.3.5. участь у міжнародному науковому проекті, доповідь на міжнародній науковій конференції, залучення до міжнародної експертизи				
2.2.3.6. проведення навчальних занять іноземною (англійською, німецькою, французькою, іспанською) мовою (крім мовних дисциплін) в обсязі не менше 50 годин на навчальний рік				

³ У випадку, коли професіонал з визнаним професійною спільнотою досвідом дослідницької, управлінської або інноваційної роботи за фахом (професіонал з визнаним професійною спільнотою досвідом роботи за фахом) має науковий ступінь (вчене звання, вищу категорію, педагогічне звання), то за вибором навчального закладу його можна враховувати в пп. 2.2.1 або 2.2.2.

⁴ Переліки умов можуть бути розширені для конкретних галузей знань (спеціальностей) з урахуванням особливостей наукової та професійної діяльності в них за рішенням Акредитаційної комісії України

⁵ У визначенні рівня наукової та професійної активності викладача можуть зараховуватись здобутки за попередніми місцями роботи, трирічний строк може продовжуватись на час перерви в роботі з поважної причини (відпустки по догляду за дитиною, призов на військову службу, тривала хвороба тощо), випускники магістратури можуть розраховувати на пропорційність вимог до стажу їх викладацької роботи.

2.2.3.7. робота в складі експертних рад МОН з атестації кадрів, Акредитаційної комісії України (АКУ), міжгалузевої експертної ради АКУ або експертних комісій МОН, науково-методичних комісій з вищої освіти МОН, робочих груп з розроблення стандартів вищої освіти України				
2.2.3.8. виконання функцій наукового керівника наукової теми (проекту)				
2.2.3.9. керівництво студентом, який здобув призове місце, участь у складі організаційного комітету, журі, апеляційної комісії II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових предметів, II-III етапів Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України				
2.2.3.10. організаційна робота у навчальних закладах на посадах керівника (заступника керівника) навчального закладу, факультету, інституту, філії, кафедри, навчально-методичного управління (відділу), керівника лабораторії, відділення, предметної (циклової) комісії, іншого структурного підрозділу, вченого секретаря та голови профспілкової організації навчального закладу, факультету, інституту, відповідального секретаря приймальної комісії навчального закладу та його заступників				
2.2.3.11. наявність двох авторських свідоцтв або патентів				
2.2.3.12. видання трьох навчально-методичних посібників, посібників для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання, конспектів лекцій, практикумів, методичних вказівок, рекомендацій тощо				
2.2.3.13. наявність трьох науково-популярних, консультаційних (дорадчих) або дискусійних публікацій з наукової чи професійної тематики				
2.2.3.14. присудження наукового ступеня, отримання диплома про вищу освіту (у т.ч. про перепідготовку)				
2.2.3.15. керівництво студентом, який здобув призове місце, участь у складі організаційного комітету або журі I етапу Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), у т.ч. для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста				
2.2.3.16. виконання функцій відповідального виконавця наукової теми (проекту)				
2.2.3.17. робота в складі спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій				
2.2.3.18. організація студентської громадської (волонтерської) діяльності, яка має професійний характер				
2.2.3.19. поєднання педагогічної роботи та практичної фахової діяльності				
2.2.3.20. виконання функцій інструктора, старшого інструктора, відповідального за пункт тестування або його помічника при проведенні зовнішнього незалежного оцінювання				
3. Навчально-методичне забезпечення навчального процесу				
3.1. Освітньо-професійна програма в цілому				
3.1.1. Наявність Опису освітньої програми ⁶	+	+	+	+

⁶ У складі: загальна характеристика освітньої програми (назва напрямку/спеціальності, рівень програми, профіль навчання, форма навчання, професійний титул випускника),

3.1.2. Наявність навчального плану та пояснювальної записки про його відповідність освітньо-професійній програмі та чинному законодавству	+	+	+	+
3.1.3. Наявність тематики та методичних указівок щодо виконання дипломних і курсових робіт (проектів) , проведення державних екзаменів , програм усіх видів практик	+	+	+	+
3.2. Кожна дисципліна навчального плану				
3.2.1. Наявність Робочої програми навчальної дисципліни ⁷	+	+	+	+
3.2.2. Наявність Керівництва з вивчення навчальної дисципліни ⁸	+	+	+	+
3.2.3. Наявність Комплексної контрольної роботи для післяекзаменаційної діагностики набутих знань і вмінь з дисципліни	+	+	+	+
4. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення навчального процесу (ресурси)				

опис запланованих результатів навчання, опис програми навчання (перелік модулів, навчальний план, способи верифікації досягнених результатів навчання), умови навчання, методи навчання, опис внутрішньої системи забезпечення якості, шкала підсумкового оцінювання

⁷ У складі: опис навчальної дисципліни, опис запланованих результатів навчання (мета та завдання навчальної дисципліни), програма навчальної дисципліни, структура (тематичний план) навчальної дисципліни, теми семінарських (практичних, лабораторних) занять, самостійної роботи, індивідуальні завдання, методи навчання, методи контролю, схема нарахування балів з дисципліни, методичне забезпечення, рекомендована література (базова, допоміжна), інформаційні ресурси

⁸ У складі: навчальний контент (конспект або короткий чи опорний конспект, або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, завдання для самостійної роботи студентів, набір питань, задач, завдань або кейсів для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів

4.1. Забезпеченість аудиторним фондом , необхідним для проведення навчальних занять та контрольних заходів з урахуванням резерву на індивідуальні заняття, гурткову роботу, позанавчальні заходи тощо (процент від мінімальної потреби для фактичного контингенту студентів та ліцензійної заявки з урахуванням змінності) ⁹	125	125	125	125
4.2. Забезпеченість комп'ютерними класами, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням , необхідним для виконання навчальних планів та з урахуванням резерву на індивідуальні заняття, гурткову роботу, позанавчальні заходи тощо (процент від мінімальної потреби для фактичного контингенту студентів та ліцензійної заявки з урахуванням змінності) ¹⁰	110	110	110	110
4.3. Забезпеченість навчальних аудиторій місткістю понад 50 осіб мультимедійними проекторами (мінімальний процент від кількості аудиторій, що використовуються)	25	50	50	50

⁹ Навчальні приміщення повинні відповідати санітарним нормам і правилам, державним будівельним нормам України ДБН В2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів», що затверджені наказом Деркоммістобудування України від 27.06 1996 № 117, таблиця 4 до п. 3.43 (площа на одного студента залежно від кількості посадкових місць, не менше, м²) з урахуванням змінності:

Кількість посадкових місць	Площа на одного студента	Кількість посадкових місць	Площа на одного студента	Кількість посадкових місць	Площа на одного студента
6 – 8	3,0	50 – 75	1,5	150 – 350	1,1
12 – 15	2,5	75 – 100	1,3	понад 350	1,0
25	2,2	100 – 150	1,2		

Аудиторії на 50 – 100 місць з спеціальним обладнанням та пристроєм зворотного зв'язку – 1,8 м² на одного студента

¹⁰ До розрахунку включається комп'ютерна техніка з строком експлуатації не більше 8 років

4.4. Наявність соціально-побутової інфраструктури (пунктів харчування, актової чи концертної зали, спортивних залів, стадіону або спортивних майданчиків, копіювальних центрів, медичного пункту)	+	+	+	+
4.5. Забезпеченість студентів гуртожитком (мінімальний процент від потреби)	70	70	70	70
4.6. Забезпеченість доступу до Інтернет з використанням Wi-Fi або інших бездротових технологій в основних навчальних, лабораторних, бібліотечних приміщеннях, гуртожитках (мінімальний процент від сукупної площі таких приміщень)	50	80	80	80
4.7. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної дисципліни навчального плану ¹¹	+	+	+	+
4.8. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями (не менше):	3	4	4	8
4.8.1. у тому числі в електронному доступі (не менше)	1	2	2	3
4.8.2. доступу до баз даних англомовних періодичних наукових видань відповідного профілю		+	+	+
4.9. Наявність офіційного веб-сайту навчального закладу з основною інформацією про його діяльність (структура, освітньо-наукова діяльність, правила прийому, контакти)	+	+	+	+

¹¹ Належною забезпеченістю навчальними матеріалами вважається наявність підручників, посібників, конспектів лекцій, хрестоматій тощо за списком рекомендованої літератури в паперовій формі з розрахунку 1 примірник на 5 осіб фактичного контингенту студентів та ліцензійної заявки або в електронній формі (у локальному чи віддаленому доступі) для необмеженої кількості користувачів.

Для вибіркових дисциплін припускається використання навчальних матеріалів лише в електронній формі.

4.9.1. який містить веб-сторінки навчальних дисциплін ¹² з розміщеними на них навчально-методичними матеріалами (мінімальний процент від кількості дисциплін навчального плану)	30	50	60	70
4.10. Забезпеченість необхідним для управління навчальним процесом, автоматизованим контролем знань, функціонування бібліотеки та бухгалтерії програмним забезпеченням (ліцензованим або з відкритим кодом)		+	+	+

Примітки:

1. Кадрове, матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчального закладу відповідно до встановлених цими Ліцензійними умовами нормативів на час ліцензування повинно бути достатнім для забезпечення перших двох курсів.

2. При розрахунку частки науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин дисциплін навчального плану за напрямками підготовки і спеціальностями галузей знань 0102 "Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини" і 0202 "Мистецтво", звання "народний артист", "народний художник", "заслужений тренер" прирівнюються до вченого звання професора, "заслужений артист", "заслужений художник", "заслужений майстер спорту" – до вченого звання доцента.

3. За наявності в навчальному закладі вечірньої, заочної форми навчання матеріально-технічне забезпечення розраховується з коефіцієнтом 0,1 відносно нормативів для денної форми навчання. Забезпеченість студентів вечірньої, заочної форми навчання підручниками, навчальними посібниками з кожної дисципліни навчального плану розраховується на рівні нормативів для денної форми навчання.

4. За наявності в навчальному закладі відокремленого підрозділу, що надає освітні послуги, для нього застосовуються нормативи для підготовки фахівців з вищою освітою відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів, визначені пунктом 2.1. цього розділу.

III. Інші вимоги

3.1. Додатковими вимогами до навчальних закладів, що здійснюють навчання іноземців, є:

¹² Також зараховуються сторінки навчальних дисциплін, які розміщені в іншому програмному середовищі (наприклад, у системах дистанційного навчання)

наявність правової бази, що регламентує в'їзд іноземців в Україну з метою навчання, їх перебування в Україні та виїзд на батьківщину;

наявність системи набору на навчання іноземців (офіційні угоди з іноземними партнерами тощо);

наявність паспортно-візової служби для обслуговування іноземців (допускається обслуговування на підставі договорів);

наявність системи медичного обслуговування іноземців, страхування їх здоров'я;

наявність облаштованих гуртожитків для проживання іноземців та служби безпеки.

3.2. Для надання освітніх послуг з післядипломної освіти забезпечення повинно бути не меншим, ніж для підготовки за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем, за винятком вимог до кадрового забезпечення при наданні освітніх послуг з розширення профілю (підвищення кваліфікації) та спеціалізації, де викладати можуть провідні фахівці галузі, а також працівники органів виконавчої влади.

3.3. Навчальні заклади, що отримали ліцензію на надання освітніх послуг, зобов'язані:

забезпечувати дотримання вимог законів України та постанов Кабінету Міністрів України в галузі освіти, нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України;

виконувати Ліцензійні умови впродовж всього строку дії ліцензії;

провадити діяльність відповідно до заявлених під час ліцензування навчальних планів і освітніх програм, установлених обсягів прийому на навчання;

надавати особам, які вступають до навчального закладу, достовірну інформацію про умови вступу, оплату за навчання, зміст і форму документів, які видаються після його закінчення;

за умови затвердження нових галузевих стандартів вищої освіти перейти з навчального року, наступного за роком затвердження стандартів, на підготовку фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів за відповідними навчальними планами і програмами.

Директор департаменту
вищої освіти та ліцензування

Ю.М.Коровайченко